

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Jämtland-Härjedalen

Juni 2020

Ett samarbete mellan Företagarna, Swedbank och Sparbankerna

företagarna

INNEHÅLL

Om Småföretagsbarometern	3
Nettotal och konjunkturindikator.....	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Jämtlands län	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Jämtlands län	5
Näringslivet i Jämtlands län.....	6
Småföretagsbarometern – Jämtlands län	7
Konjunkturindikator.....	7
Sysselsättning.....	9
Orderingång.....	10
Tackat nej till order.....	11
Omsättning.....	12
Lönsamhetsutvecklingen.....	13
Företagens prisförväntningar.....	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Slutsatser	17

OM SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande tolv månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a. Ja/nej
- b. Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerns konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för sysselsättning, orderingång och omsättning. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Jämtlands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Jämtlands län har gått ner under året som passerat, med en kraftigt minskad tillväxttakt jämfört med i fjol. Företagens prognoser för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska, med en förväntad konjunkturutveckling på lägre nivå än finanskrisåren i början av 1990-talet och under 2008/2009.
- **Sysselsättningstillväxten** är fortsatt positiv i länet men tillväxttakten har mattats av under de senaste tolv månaderna. Tillväxten ligger trots detta över rikssnittet. Förväntningarna för det kommande året visar på en minskad tillväxttakt till en negativ sysselsättningstillväxt.
- **Tillväxten i orderingången** har minskat under de senaste tolv månaderna och tillväxttakten är svagare än riksgenomsnittet. Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång till historiskt låga nivåer.
- **Omsättningstillväxten** i Jämtlands län har mattats av kraftigt. Företagen förväntar sig en kraftigt minskad tillväxttakt. Hälften av länets företag förväntar sig en minskad omsättning under kommande tolv månader.
- **Lönsamhetstillväxten** är fortsatt starkare bland Jämtlands företag än i riket som helhet, men tillväxttakten har för tredje året i rad mattats av. På ett års sikt förväntas lönsamhetens tillväxttakt minska kraftigt.
- Företagen i Jämtlands län upplever bättre möjligheter att växa jämfört med riksgenomsnittet. 62 procent av företagen anser att **de har goda utsikter att expandera** på sikt. Motsvarande andel för riket som helhet är 59 procent. Samtidigt vill nio av tio företag i länet växa.
- Svårigheten med att hitta lämplig arbetskraft upplevs fortsatt som det **största tillväxthindret**, vilket 23 procent uppger. Problemen med kompetensbrist och matchning på Jämtlands arbetsmarknad fortsätter att vara betydande. 19 procent av företagen uppger att svag efterfrågan är det största hindret för tillväxt, vilket är en betydligt högre andel än tidigare år.

Joakim Sjöstedt
Regionchef Företagarna
Jämtland-Härjedalen

I årets Småföretagsbarometer ser vi en kraftigt avmattad tillväxt. Företagens prognoser för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Den samlade förväntade konjunkturindikatorn är på lägre nivåer än rikssnittet och än vid tidigare finanskriser. Jämtland-Härjedalen har besöksnäringen som en av de största näringarna och coronakrisen har slagit väldigt hårt på den näringen vilket påverkar länet i stort. Småföretagens förutsättningar för tillväxt är viktiga för länets utveckling. Låt oss tillsammans arbeta för att ge dessa så goda förutsättningar som möjligt.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Jämtlands län

Årets Småföretagsbarometer visar att konjunkturen hos landets småföretag med 1–49 anställda fortsätter att försvagas. Konjunkturindikatorn sjönk för tredje året i rad till 37 från 61 ifjol, den lägsta nivån sedan 2003. Det är en betydligt svagare utveckling än vad företagarna förutsåg under fjolåret, då konjunkturindikatorn förväntades stiga till 79. Den stora prognosavvikelsen beror sannolikt på att coronapandemin slog igenom med full kraft i svenskt näringsliv under mars och april. Företagens syn på konjunkturen försvagades allt snabbare under undersökningsperioden, som var veckorna 10–16. Det betyder att konjunkturindikatorn föll mer under andra perioden av undersökningen än under den första. I en delrapport vecka 13 var konjunkturindikatorn till 57, därefter har alltså uppfattningen om läget förvärrats avsevärt. Alla delar i konjunkturindikatorn (sysselsättning, ordergång och omsättning) har utvecklats svagare än prognosticerats vilket visar på en tydlig konjunkturavmattning bland landets småföretag.

Den svagaste utvecklingen har varit i de tjänsteproducerande branscherna, i synnerhet transportsektorn där konjunkturindikatorn noterades till minus 20 följt av hotell och restaurang (-13). Småföretag inom bygg- och tillverkningsindustrin men även handelsföretag klarade sig bättre jämfört med övriga delbranscher även om konjunkturindikatorn är lägre än i fjolårets undersökning.

Företagen, främst de minsta med upp till fyra anställda, är mycket pessimistiska om det närmaste året. Detta trots att regeringen har presenterat flera stödpaket riktade till företag. Den samlade konjunkturindikatorn förväntas sjunka till rekordlåga minus 20, vilket är en betydligt dystrare bild än minus 1 i delrapporten som presenterades i slutet av april (vecka 13). Det betyder att småföretagen förutser en djupare konjunkturedgång än under lågkonjunkturen i början av 1990-talet och 2008/2009. Både ordergången och omsättningen förväntas minska under det kommande året och är det som framför allt bidrar till nedgången i konjunkturindikatorn. Även företagens planer för sysselsättningen har blivit mer pessimistiska och andelen företag som tror att antalet anställda ska minska under det kommande året är nu något större än andelen företag som tror att det ska öka.

Näringslivet i Jämtlands län

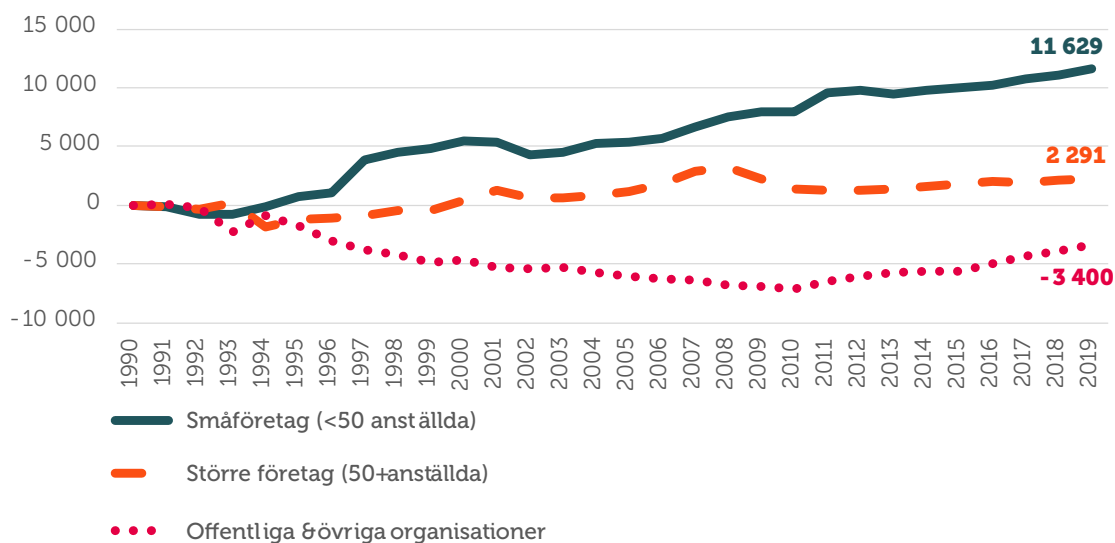
Jämtlands län är Sveriges till ytan tredje största län men endast 1,5 procent av Sveriges befolkning är permanent bosatta i länet. Av dessa bor cirka en tredjedel på landsbygden. Länet är ett av Sveriges mest företagsteta i förhållande till antalet invånare och näringslivet domineras av små företag. Viktiga sektorer är framför allt de inom trä, turism, handel och livsmedel.

Näringslivet i Jämtlands län präglas av en stark företagarkultur. Skogsindustrin har alltid varit en viktig näring och de gröna näringarna har stor betydelse i regionen med goda förutsättningar för livsmedelsproduktion.

Den lokala näringslivspolitikerna genom bland annat länsstyrelsen arbetar för att skapa en ekonomiskt hållbar utveckling och öka sysselsättningen samt uppmuntrar näringslivet att arbeta med frågor som rör jämställdhet, miljö och integration. Detta förutsätter en god infrastruktur liksom ett brett samarbete med näringsliv, kommuner och andra organisationer. Dialogen med och inom näringslivet är viktig för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Figur 1 visar att det är de mindre, växande företagen som står för sysselsättningstillväxten i Jämtlands län. Även antalet sysselsatta i den offentliga sektorn har vuxit något under det senaste året.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Jämtlands län sedan 1990 (källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN – JÄMTLANDS LÄN

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

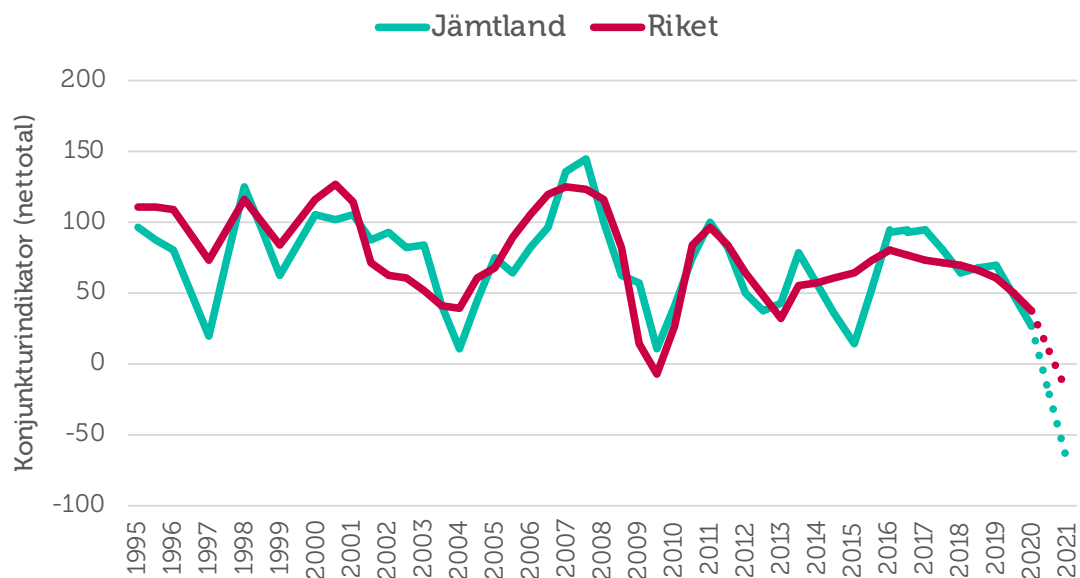
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Jämtlands läns utveckling vad gäller sysselsättning, ordergång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen.

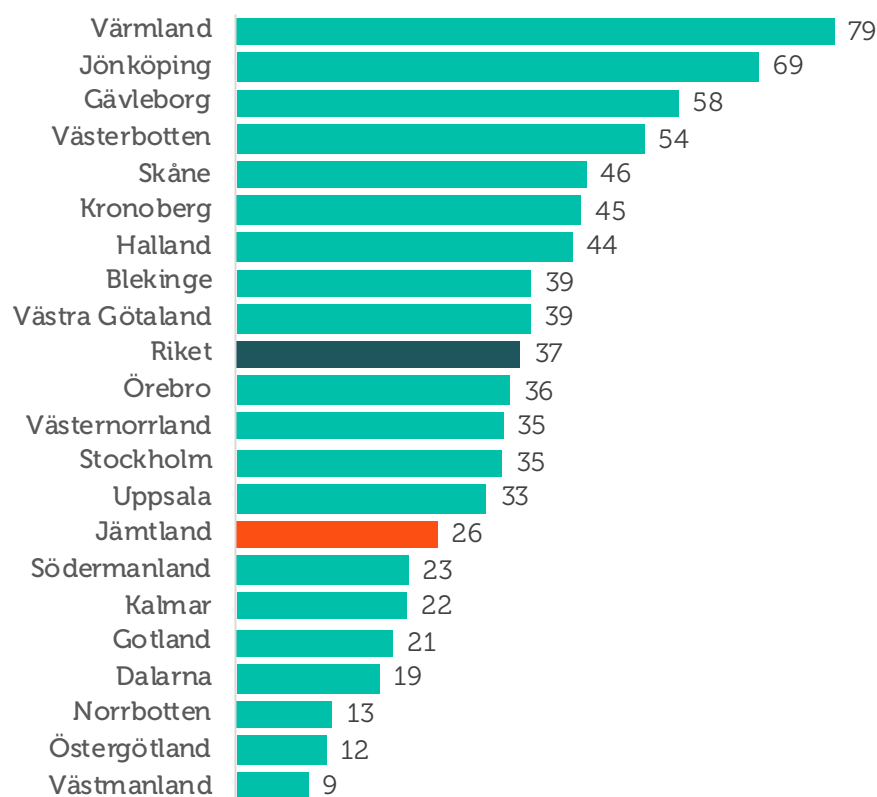
I 2019 års mätning var det sammanvägda nettotalet för konjunkturindikatorn i länet 61. Årets nettotal är 26 vilket därmed visar på en svagare tillväxt under året som gått, med ett tapp på totalt 35 indexenheter. Från att ifjol ha haft en starkare konjunkturutveckling än riket som helhet placerar sig nu Jämtlands län under rikssnittet nettotal som är 37 (figur 2). Utfallet av årets konjunkturindikator blev betydligt lägre än vad länets företagare förväntade sig förra året då företagen trodde på en ökad tillväxttakt till ett nettotal på 89. Länsfördelningen runt riksgenomsnittet visas i figur 3.

Företagens förväntningar på de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Tillsammans med Norrbotten och Gotland har Jämtlands län den lägst ställda prognosen i landet för konjunkturindikatorns utveckling. Företagens sammanvägda prognoser gällande sysselsättning, ordergång och omsättning visar en kraftig nedgång och konjunkturindikator hamnar på nettotalet -69. Ett sådant utfall skulle innebära en nedgång med hela 95 indexenheter jämfört med årets resultat. Konjunkturindikatorn skulle därmed nå historiskt låga nivåer, lägre än tidigare finanskrisår (figur 2). Motsvarande utveckling för riksgenomsnittet är ett förväntat nettotal på -20.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Jämtlands län och riket 1995–2020

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (netttotal) 2020

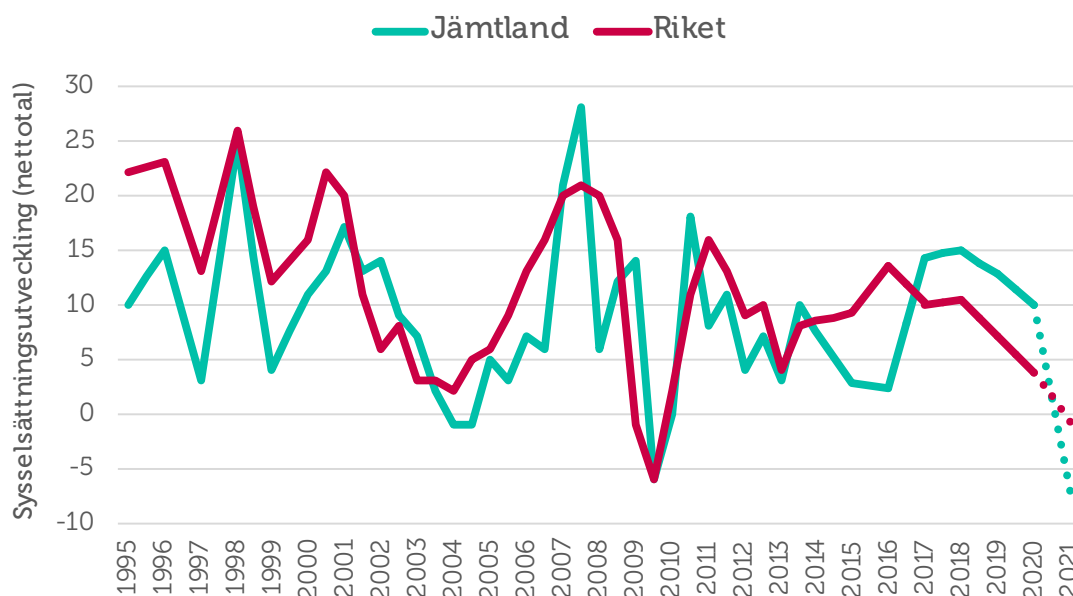
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Mellan 2016 och 2017 ökade sysselsättningen kraftigt i länets småföretag och Jämtland har sedan dess haft en god sysselsättningstillväxt med en ihållande utveckling över rikssnittet (figur 4). Sysselsättnings-tillväxten är fortsatt god i Jämtland, men tillväxttakten har för tredje året i rad mattats av. Närmare en femtedel (18 procent) av företagen i länet har ökat sin personalstyrka under de senaste tolv månaderna medan åtta procent har minskat den. Detta ger ett netttotal i tillväxten på 10, en minskning från fjolårets netttotal 13 men placerar ändå Jämtland över riksgenomsnittet (netttotal 4) även i år. Utfallet blev dock lägre än vad företagen förväntade sig ifjol, då företagens prognos var en ökad tillväxttakt till nettotalet 18.

Förväntningarna framåt är pessimistiska och företagen tror på en kraftigt minskad sysselsättningstillväxt det kommande året. Vart tionde företag förväntas kunna öka sin personalstyrka samtidigt som 17 procent förväntar sig att den minskar. Nettotalet för prognosen i Jämtlands sysselsättningstillväxt är således -7. Detta innebär alltså att andelen företag som förväntar sig minska antalet anställda i företaget är större än andelen som tror på en ökad personalstyrka under det kommande året. Motsvarande prognos för riket som helhet är ett netttotal på -1.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Jämtlands län och riket 1995–2020

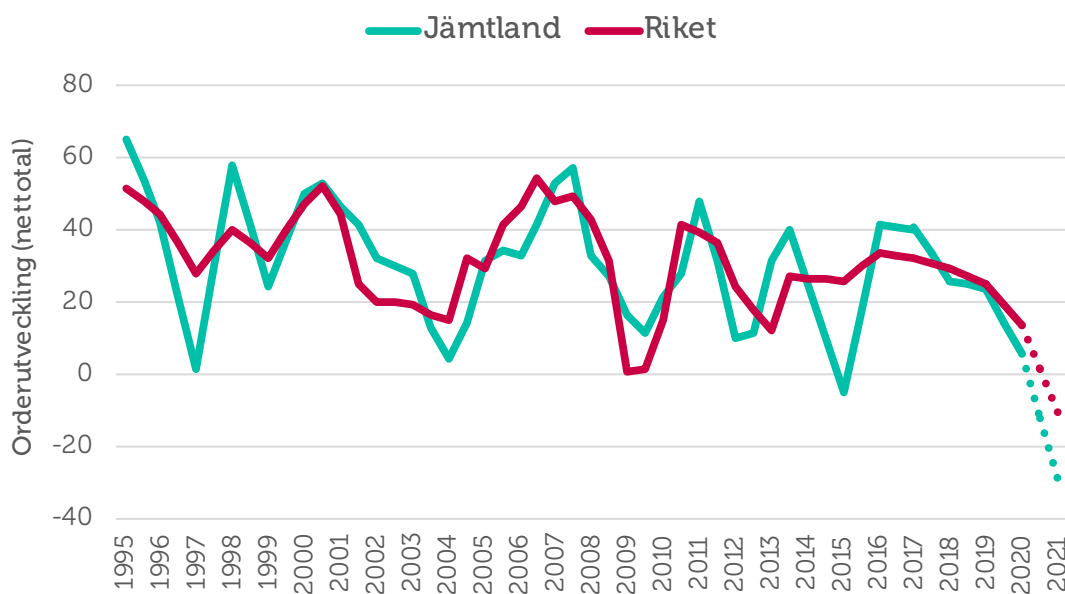
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Sedan orderutvecklingen återhämtades kraftig 2016 har tillväxttakten planat ut och sedan mattats av kontinuerligt de senaste fyra åren. Från ett nettotal 40 för orderingången år 2017 har tillväxten sjunkit till ett nettotal på 5 i år. Totalt har 29 procent av företagen i länet haft en ökad orderingång under de senaste tolv månaderna medan 24 procent uppger att den har varit vikande. Nettotalet för tillväxttakten är under riksgenomsnittets 13. Likt föregående avsnitt gällande sysselsättningsutvecklingen blev utfallet för orderingångens utveckling lägre än vad länets företag prognosticerade i fjolårets rapport.

Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång. Knappt vart femte företag tror att deras orderingång kommer att öka, medan nästan hälften förväntar sig att den minskar. Detta ger ett förväntat nettotal på -30. Motsvarande nettotal för riksgenomsnittet är -11. Om prognosen stämmer innebär det att företagens orderingång hamnar på en historiskt låg nivå (figur 5).

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Jämtlands län och riket 1995–2020

Tackat nej till order

När tiden inte räcker till, om finansiering till nödvändiga investeringar eller personal saknas kan många företag behöva tacka nej till order. I Jämtlands län har 32 procent av företagen tvingats tacka nej till order under det senaste året, en lägre andel än fjolårets 43 procent. Det är även en något lägre andel än i riket som helhet där 36 procent av företagen uppgav detta.

Precis som för övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I länet anger 60 procent av företagen detta som främsta anledning, jämfört med riksnittet på 50 procent. För länet är detta en liknande andel som ifjol, då motsvarande andel var 58 procent. Detta visar att kapacitetsbristen fortsatt är något mer påtaglig i Jämtlands län än för riket som helhet.

Precis som tidigare år, och i likhet med riket som helhet, är även arbetskraftsbrist en betydande anledning till att företagen tackar nej till order. Som vi kommer att redogöra för längre fram i texten upplever många företag i Jämtlands län kompetensbrist som främsta tillväxthinder. Detta kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik samt att företagen redan har mer att göra än vad de hinner med anges som huvudorsaker till att de tackat nej till order.

Alternativet "annan anledning" kan exempelvis handla om att lönsamheten inte är tillräcklig i uppdraget eller att det är brist på råvara eller materiel hos företaget för att möta uppdraget.

Figur 6 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

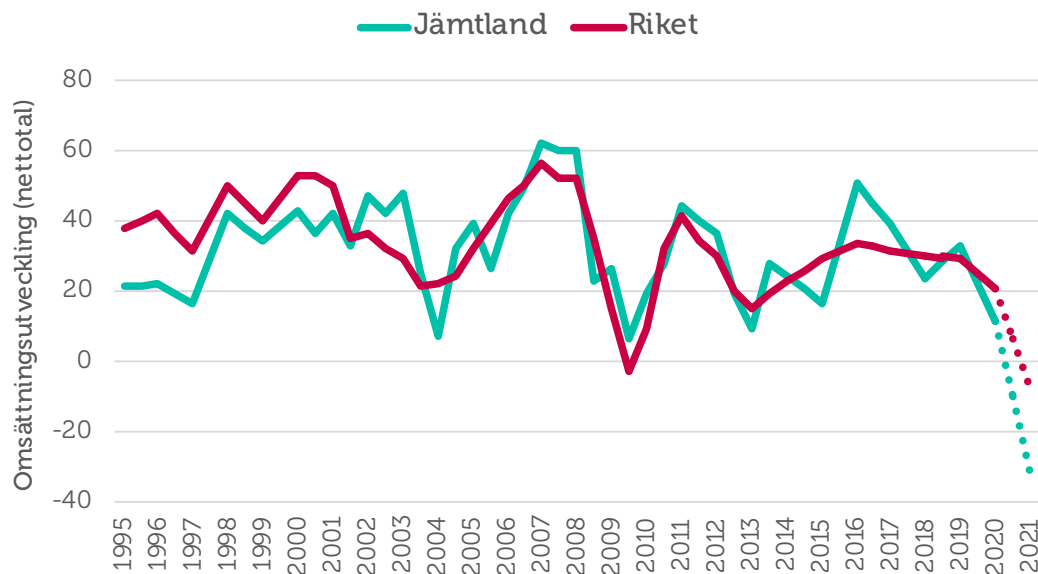
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

I årets mätning har 35 procent av Jämtlands företag upplevt en ökad omsättning under de senaste 12 månaderna medan 24 procent har uppgett att den har minskat. Nettotalet i länet är 11, jämfört med riksgenomsnittet på 20. Omsättningens tillväxttakt har därmed kraftigt mattats av jämfört med ifjol då tillväxten var på nettotalet 32. Företagens förväntningar i fjolårets rapport om en kraftigt ökad tillväxttakt har därmed inte infriats.

Coronakrisen har på kort tid lett till en kraftigt minskad efterfrågan på många företags varor och tjänster. Detta avspeglas även i företagens prognoser för omsättningsutvecklingen under de kommande tolv månaderna. Endast omkring vart femte företag (19 procent) tror att omsättningen kommer att öka, samtidigt som 51 procent av Jämtlands företag förväntar sig att den kommer minska under det närmsta året. Detta ger ett förväntat nettotal på -32 för omsättningens tillväxt. Ett sådant utfall skulle innebära en historiskt låg omsättningstillväxt för länet. Motsvarande prognos för riksgenomsnittet är nettotal -8.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Jämtlands län och riket 1995–2020

Lönsamhetsutvecklingen

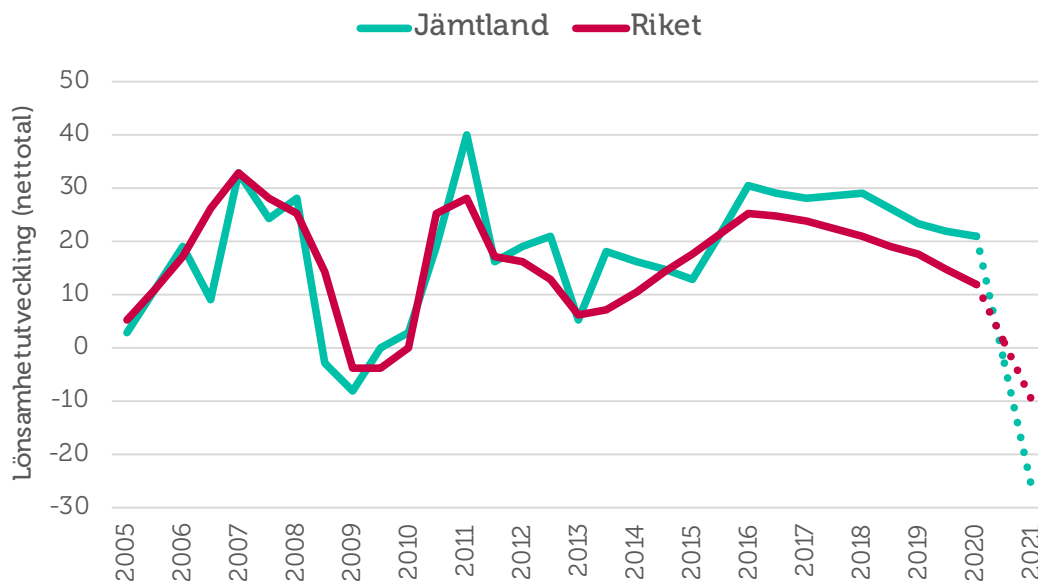
Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar hänger delvis ihop med lönsamhetsutvecklingen. Figur 8 visar att de jämtländska företagens lönsamhetstillväxt varit högre än riksgenomsnittet sedan 2016. Trots att tillväxttakten nu har mattats av för tredje året i rad är lönsamhetstillväxten fortsatt högre i länet jämfört med riket som helhet.

Totalt uppger 36 procent av företagen i länet en ökad lönsamhet under de senaste tolv månaderna och 15 procent som uppger att den minskat, vilket ger ett nettotal på 21 (i fjol 23). Detta innebär alltså en avmattad tillväxttakt, men länet ligger över riksgenomsnittets lönsamhetsutveckling (netttotal 12). Utfallet i lönsamhetsutvecklingen blev dock inte så stark som företagen förväntade sig ifjol då företagen i länet trodde på en ökad tillväxttakt.

På ett års sikt förväntas det sammanlagda nettotalet för lönsamheten bland Jämtland läns småföretagare minska till -27. Nettotalet för den förväntade lönsamheten ligger under riksgenomsnittets nettotal på -10. Bland företagen i länet tror 19 procent på en högre lönsamhet samtidigt som 46 procent tror på en lägre lönsamhet under det kommande året.

Förväntningarna på utvecklingen framöver speglar en stor osäkerhet om vilka effekter den pågående coronakrisen kommer att ha för svenska småföretag på sikt. Det rådande läget har skapat stora påfrestningar i såväl den svenska ekonomin som i världsekonomin och rörelsen i lönsamheten är tecken på hur även småföretagen påverkas av detta.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Jämtlands län och riket 2005–2020

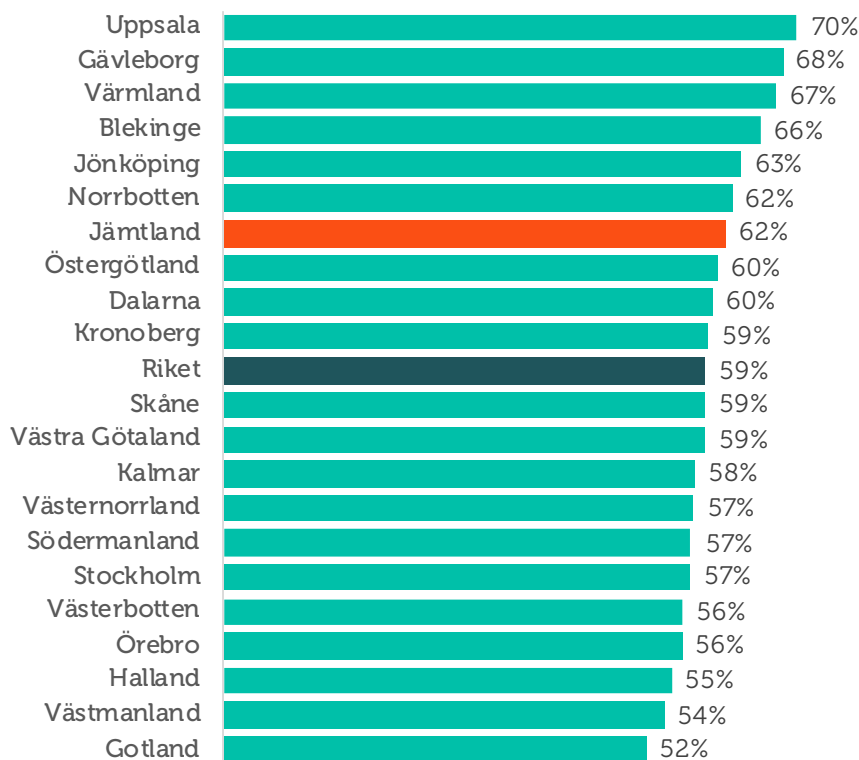
Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prishöjningar är betydligt lägre än ifjol. I länet förväntar sig 24 procent av företagen att deras försäljningspriser kommer att öka under det kommande året, vilket ska jämföras med fjolårets 43 procent. Tolv procent av företagen tror på minskade priser vilket är i linje med riksgenomsnittet. Förväntningarna på prisutvecklingen bland länets företag ligger något under snittet för riket som helhet, 27 procent av landets företagare räknar med att kunna höja priserna. Givet de negativa prognoserna för bland annat företagens omsättning och orderingångar gör det svårt för företagen att höja sina priser.

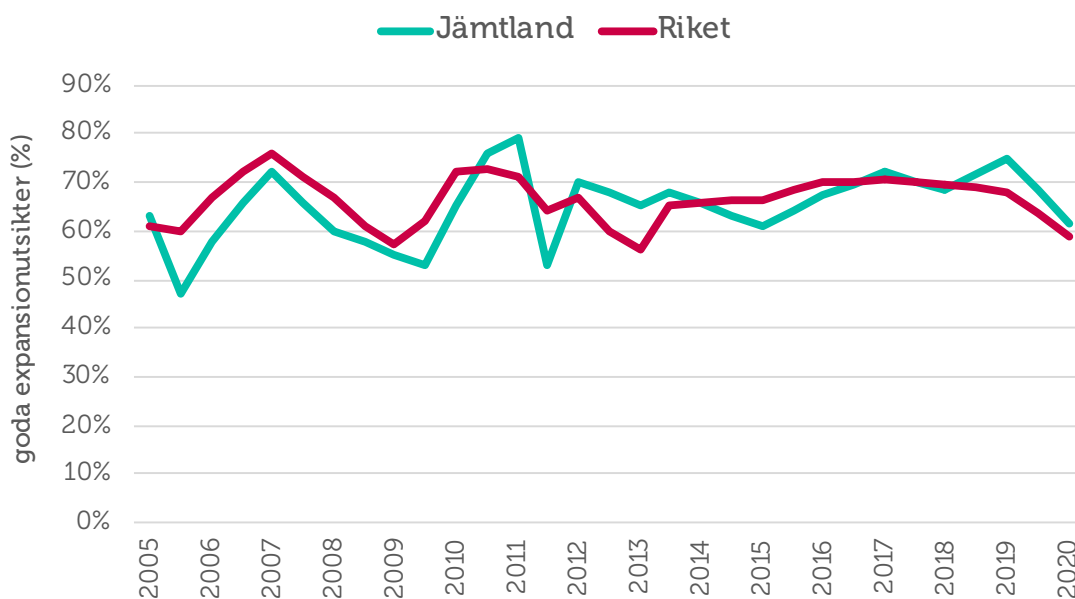
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Jämtlands län upplever bättre möjligheter att växa framöver jämfört med i riket som helhet. Av samtliga företag anser 62 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt, vilket dock är en lägre andel än ifjol då motsvarande andel var 75 procent. I figur 11 ser vi att nio av tio företag i länet vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2020

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Jämtlands län och riket 2005–2020

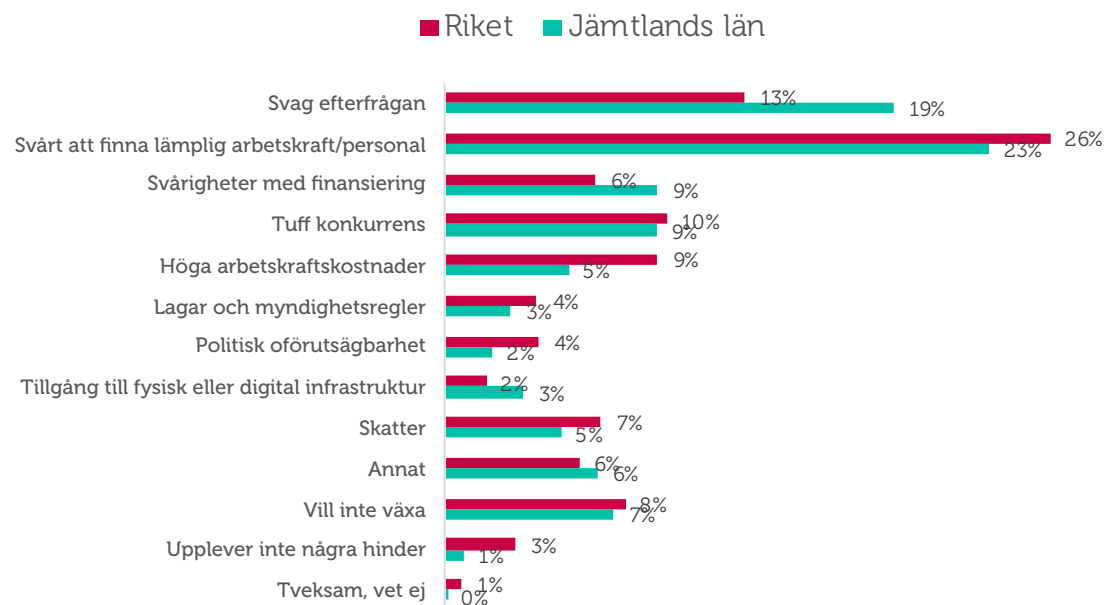

Trots en lägre andel än ifjol är brist på lämplig arbetskraft fortsatt det enskilt största tillväxthindret som länets småföretag upplever. Nästan vart fjärde företag, 23 procent, uppger detta. I fjolårets rapport var motsvarande andel för länet 26 procent. Problemen med kompetensbrist och matchning på Jämtlands arbetsmarknad är därmed fortsatt betydande.

Företagen i såväl Jämtland som i riket som helhet upplever i år en svag efterfrågan av varor eller tjänster är det näst största hindret för tillväxt. 19 procent av företagen i länet anger detta som enskilt största tillväxthindret, vilket ska jämföras med sex procent ifjol. Det är sannolikt en effekt av att coronakrisen lett till drastiskt förändrade konsumtionsbeteenden. Men det är även en effekt av politiska beslut för att hindra smittspridningen, som bidragit till att många företags produktion eller tjänsteutbud helt eller delvis upphört.

Finansieringssvårigheter är ett mer påtagligt tillväxthinder för länets företagare jämfört med riksgenomsnittet.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Jämtlands län och i riket 2020 (procent)

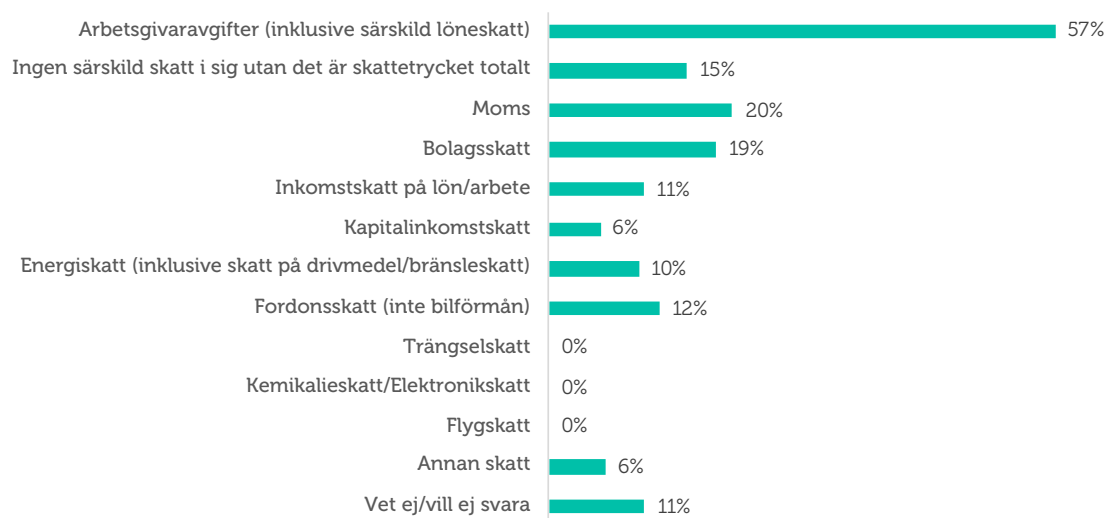

Jörgen Ågran
Företagschef och tf kontorschef
Swedbank Jämtland

Rådande pandemi gör att många företag står inför en mycket utmanande situation. Många branscher, som turism och handel, ser en omedelbar nedgång i omsättning och hamnar direkt i ett besvärligt läge. Det finns dock andra branscher som fortsatt går bra, men alla påverkas på något sätt. Det är ytterst viktigt att samhället får hjulen att rulla igen så att inte skadan blir värre än den är, givetvis med fortsatt försiktighet.

Bland de företag som anger att skatter är ett tillväxthinder är det framför allt arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget, se figur 12. Till detta kommer också moms, bolagsskatt och fordonsskatt. 15 procent av företagen anser att det totala skattetrycket snarare än någon särskild skatt i sig utgör hinder för tillväxt.

Figur 12 Du angav skatter som ett hinder för expansion, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

SLUTSATSER

Trots att tillväxttakten hade avtagit pekade småföretagens förväntningar inför 2020 på en fortsatt positiv konjunkturutveckling inom både tillverknings- och tjänstesektorn. Företagens högt ställda prognoser har dock inte införlivats under året, vilket tyder på att konjunkturläget mattats av avsevärt redan innan coronapandemin kraftigt började påverka det svenska näringslivet under mars 2020.

Företagens förväntningar på konjunkturutvecklingen de kommande tolv månaderna är nu mycket pessimistiska och tydligt påverkade av coronapandemin. I Jämtlands län har konjunkturindikatorn minskat från fjolårets netttotal 61 till årets 26. Utfallet av årets konjunkturindikator blev lägre än vad länets företagare förväntade sig i fjolårets rapport, i vilken de trodde på en ökad tillväxttakt. Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Tillsammans med Gotland och Norrbotten har Jämtland den lägst ställda prognosen i landet för konjunkturindikatorns utveckling. Ett utfall enligt företagens prognoser skulle innebära att konjunkturindikatorn når en historiskt låg nivå för länet.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens samt en svag efterfrågan. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Jämtland har omkring var tredje företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till varför företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Sveriges små och medelstora företag finansierar välfärden. De har skapat fyra av fem nya jobb under de senaste decennierna och är motorn i svensk ekonomi. Inom loppet av några veckor har de kastats in i en av de djupaste och mest svåröverskådliga kriser vi upplevt i modern tid. I takt med att antalet företag som påverkas negativt blir fler, stiger arbetslösheten och utanförskapet ökar. Det kan få förödande konsekvenser för det svenska samhället. Förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande blir därför än mer avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagens tillgång till kompetens, kostnaden att anställa, samt incitamenten för företagande genom bland annat skattesystemets utformning och andra för konkurrenskraften viktiga frågor måste prioriteras, annars är risken att nyinvesteringar skjuts på framtiden och lågkonjunkturen cementeras.